

STOP DE BARBARIJ (*augustus 2025*)

Bij zijn presentatie op het balkon van de Sint Pieter sprak paus Leo de paaswoorden van onze Heer: *vrede voor jullie*. Sindsdien heeft de paus al talloze malen de boodschap van vrede herhaald. Recent sprak hij, kort na de aanval op de katholieke parochie in Gaza, over de barbarij van oorlog. De paus roept machthebbers op hun hart te verzachten en de weg van het geweld te verlaten. De barbarij moet stoppen.

Christelijke schroom

Als het gaat om de ellende in Gaza en de Westbank zijn veel christenen voorzichtig. Hebben wij het recht, met een belast verleden vol antijudaïsme en antisemitisme, Israël aan te spreken op het huidige beleid? De geschiedenis laat zien dat het evangelie in combinatie met macht geregeld heeft geleid tot grove ontsporingen. Met plaatsvervangende schaamte denken wij als hedendaagse christenen terug aan dat verleden, waarbij het Joodse volk niet zelden het slachtoffer werd. Als wij spreken over Israël is het overigens wel belangrijk duidelijk te maken waarover wij spreken. Het gaat niet over het Bijbels Israël, niet over het Joodse volk, niet over de staat Israël maar over de huidige Israëlische regering. De Hamasterreur, waarbij 1200 Joodse mensen werden vermoord en 250 gegijzeld, is gevolgd door een disproportioneel antwoord. Inmiddels zijn minstens 60.000 Palestijnen, vaak vrouwen en kinderen, gedood. Zoals niet alle joden verantwoordelijk kunnen worden gehouden voor het geweld van de machthebbers in Jeruzalem, zo kunnen niet alle Palestijnen verantwoordelijk worden gesteld voor de terreur van Hamas. Tegen die achtergrond heeft paus Leo collectieve bestraffing, willekeurig geweld en gedwongen volksverplaatsing veroordeeld.

Plan B

Minstens sinds het ontstaan van de staat Israël is de vijandschap tussen Joden en Palestijnen gevoed door meerdere oorlogen en voortdurend geweld. Bijna iedereen in het Heilig Land heeft dierbaren en bekenden door dat geweld verloren. Aan beide kanten zijn en worden mensen getraumatiseerd. Haat heeft de onderlinge kloof steeds groter gemaakt. Hamas en de regering Netanyahu gaan maar voort op de weg van het geweld. Er is geen enkele aanwijzing dat serieus wordt nagedacht over een plan B. De situatie in het Heilig Land roept een gevoel van tragiek op. Veel Joodse mensen hebben in Israël een veilige haven gezocht na de Hilterterreur. Maar deze veilige haven is een ommuurde vesting geworden. Voor de meeste Palestijnen is Israël het product van westers kolonialisme. Hun verhaal is doortrokken van vernedering en verdrijving. Bijna onbereikbaar ver lijkt de vrede voor Jeruzalem, stad van vrede.

Duivelse cirkel doorbreken

Maar gelukkig is dat niet het hele verhaal. Zelfs in het huidige Heilige Land blijven er Joden en Palestijnse christenen en moslims die de duivelse cirkel van geweld en nieuw geweld willen doorbreken. Geweld in naam van geloof corrumpeert ten diepste datzelfde geloof. Zij willen een einde maken aan de onderlinge vervreemding en dehumanisering. Zij willen zich niet opsluiten in eigen bubbels maar bruggen bouwen omdat zij beseffen dat ieder mens een unieke waardigheid heeft. Vanuit gelovig perspectief is immers ieder mens een schepsel van God en zijn allen kinderen van Abraham. Het nieuws uit het Heilig Land geeft ons in Nederland steeds meer een gevoel van machteloosheid. Wij kunnen gemakkelijk vervallen in cynisme maar wij kunnen ook creatief worden. Allereerst in blijvend gebed voor allen die het goede zoeken. Laten wij iedere vorm van antisemitisme en islamhaat scherp afwijzen. Het geweld in Gaza en de Westbank mag joden, christenen en moslims in ons eigen land niet uit elkaar drijven. Gelukkig kennen wij in onze dagen een groeiende interreligieuze dialoog. Alle mensen zijn voor het aangezicht van de scheppende God fundamenteel met elkaar verbonden. Laten wij daarom ook binnen onze eigen samenleving onderling bruggen bouwen.

+ Mgr. dr. Gerard de Korte
Bisschop van 's-Hertogenbosch